

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Qiryah ne'emanah

kolel Nevi'im u-khetuvim

Sefer Yehoshu'a

Shelomoh ben Yitshaq

Fyorda, 5565 [1804/1805]

א

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9618

יהושע א

הרגום אשכנזי א

א (א) ויהי אחרי מות משה דער דינער דעס עוויגן גשטאָרען וואר , שפראך דער עוויגע צו יהושע דעס זאָהנע נונ'ס , דער משה בדיהנט האַטע , וויא פֿאַלגט : (ב) מיין דיהנר משה איזט נון טאָד , מאַכע דיק אַלזאָ אויף , ציהע איבער דען ירדן , דוא אונד ריזעס גאַנצע פֿאַלק , אין דאַס לאַנד וועלכס איך איהנן , דען קינדרן ישראל'ס נעמליך איינגעכע . (ג) יעדן אָרט , דען אייער פֿיס בטרעטן ווירד , געב' איך איך איין , וויא איך דעס משה פֿרשפראַכן .

(ד) פֿאַן

באור

Fla. 1, 143

א (א) ויהי אחרי מות משה עבד יהוה ויאמר יהוה אל יהושע בן נון משרת משה לאמר : (ב) משה עבדי מת ועתה קום עבר את הירדן יהוה אתה וכל העם הזה אל הארץ אשר אנכי נתן להם לבני ישראל : (ג) כל מקום אשר תדרוך בירגלכם בו לכם נתתיו באשר דברתי אל משה :

רש"י ד מהמדבר

א (א) ויהי , מלת ויהי ימאָל צהתחלת הדברים ובראשית הספרים כמו זה , וכן ויהי איש אחד מן הרמתיים (ש"א א' א') , ויהי כשמוע כל המלכים (להלן ט' א') ואחרים לאין מספר . ואם כאמר כי הוא להדביק ספר לספר וענין לענין , לא יספיק הטעם בכולן . (מדברי רד"ק) בן-נון , צמיר"ק כמו בסגול . (ב) מח , עבר מהקל בשקל פֿעל . כי צב"ע תקד פ"פ בנקודה הראויה להיות תחת עי"ן . כמו בשנו , בשקל פֿעל .

שבנו , בשקל פֿעל . והטעם אינו היה קי לא יכולתם לעבור , כי כשצעתם שלא יעבור את הירדן , אכן עתה שמת קים עבור . כן פי' אברבנא ורלב"ג . קום , מלת הזירוז , (אינטרעקציע) וכן קום התהלך בארץ (בראשית י"ג) . לבני ישראל , בא הכנוי עם השם לתוספת ביאור , כמו ותראהו את הילד (שמות ב' ו') .

מכלל יופי

א (א) ויהי אחרי , אמרו המפרשים כי הו"ו הזאת היא כפ"א רפה בלשון ישמעאל ודקדוק מלת יהי , הוא כן , כי בהיות המלה בהפסק אמרו יהי תהי בסגול האות הנוספת , וחיריק הה"א , וכן יחי תחי , והוא כהפוך . התנועות מן יפן יקן , מפני שרצו להסתיר היו"ד כמנהגם להסתיר אותיות אהו"י וכן מלת יהי תהי יחי תחי שתקלו המלה עוד והפכו בה התנועות ונקדו שו"א ה"א יהיה : וחי"ת יחיה תחתי האות הנוספת , וחיריק אות הנוספת ביחידה יחיה : תחתי תהי ה"א והחי"ת : (ב) קום , ענין זרוז , וכן קום משתהו , קומו ועברו לכם , קום התהלך בארץ : להם לבני ישראל , כמו יביאה את תרומת ה' , ותראהו את הילד : (ג) אשר תדרוך

א א I I

הרגום אשכנזי

יהושע א

(ד) פֶּאֶן דְּעַר וויסטע בין צו יענם לכנון ,
 זאָרען צום גראָסען שטרָאמע פּרח (פֶּאֶן
 דאָ איבר) דאָז גאַנצע לאַנד חתים ,
 אונד בין צום גראָסן מעערע , וואָדיא
 זאָנע אונטער געהט , זאָלל אייערע
 גרענצע זיין . (ה) נימאָנד זאָלל דיר
 ווידרשטערן קעגן , זאָ לאַנג דוא
 לעבשט , וויא איד מיט משה וואָר ,
 ווילל איד אויך מיט דיר זיין , דיק ניא
 פֶּערלאַסן , ניא דיק פֶּערשטאַסן .
 (ו) זייא ענטשלאַסן , ניכט ווייכֶּ
 דערציג ! דען דוא זאָללוט דיזעם
 פֶּאַלקע באור

(ד) מהמדבר והלבנון הזה
 ועד הנחל הגדול גהר-פרת
 כל ארץ החתים ועד-הים
 הגדול מבווא השמש יהיה
 גבולכם : (ה) לא-יתיצב איש
 לפניך כל ימי חייה כאשר הייתי
 עם-משה אהיה עמך לא ארפק
 ולא-אעזבך : (ו) חזק ואמץ כי

אהה רש"י

(ד) מהמדבר והלבנון הוה: הו' מדבר קדש . מדבר
 זין שגל ידי ארום שהיה במקלוג דרומית מזרחית
 ודרך שם נכנסו לארץ כנ"ג והנ' אכחנו בקדש (מדבר
 ב') ומכין שהיה בדרומית מזרחית . שנאמר והי' לכם
 פאת נגב ממדבר זין על ידי ארום וגו' (שם ל"ד) :
 ועד הנהר הגדול נהר פרת . זו נחבה מן הדרום
 לצפון . כל הארץ החתים ככלל הזה : ועד היס הגדול
 מבא השמש . לארכה מן המזרח למערב : (ו) חזק
 ואמץ
 א' אס הלבנון היער הידוע , הלא הוא מצפון לארץ , ככודע , וכן כתב רש"י על פסוק
 והארץ הגבלי וכל הלבנון (להלן י"ג ה') . ואף אס נאמר שהלבנון הזה הוא בית המקדש כמו
 שדרשו חז"ל , הלא הוא בגורל בנימן , וביכוו למדבר הנזכר חלק יהודה ושמעון , המדבר
 בנגב ובה"מ בצפון , ואיך יאמר שיתחיל הגבול מנ' מקומות דקוקות זו מזו כלאו ? ב' נהר פרת
 אינו הולך בצפון א"י כ"א הרחק ממנה על נד מזרח נוטה מעט אל צפון . ג' הלא מקרא
 מפורש בתורה מן הנהר ? (דברי י"א פ"ד) . והנה ידענו שהר הלבנון במקצוע מערבית
 צפונית . התחלתו בים הגדול (במעלת ל"ג וחצי לרוחב , ונ"ג וחצי לאורך) , והולך עד
 חצי גבול צפוני . ונהר פרת הולך לזרחית צפונית , כ"ג . וארץ חתים בנגב א"י בתחלת
 יהודה . והעד מערת המכפלה אשר קנה אברהם מאת בני חת שהיתה בחלק יהודה ,
 ונחלת יהודה חזיה המערבית ארץ פלשתים עד שפת ים הגדול , נמצא ארץ חתים בחצי
 המזרחי , והוא מזרחית דרומית לארץ . ומדבר קדש בנגב הארץ קרוב לים הגדול , הרי
 דרומית מערבית . וכל זה מבואר בעדות הכתובים ומפית הארץ . ועתה שער הכתוב
 כך : מהמדבר דרומית מערבית , עד הלבנון מערבית צפונית , ועד הנהר צפונית
 מזרחית , כל ארץ חתים מזרחית דרומית , ועד היס דרומית מערבית , וסיים במה
 דפתח , הרי גבולות הארץ לארבע רוחותי' . ושעם הזה על הידוע , כמו כי זה משה האיש
 (שמות ל"ב א') , כלומר הלבנון הידוע : (ה) לא ארפק כו' , כת"י לא אשנקיך
 ולא ארסקיך : (ו) חזק ואמץ , ג' פעמים בענין זה . ולדעת רש"י יהי' לכל א' כוונה
 מיוחדת , הראשון בדרך ארץ , והעד כי אתה תנחל כו' . כוונתו , כי בהחל יהושע
 להנהיג את העם אמר ה' חזק ואמץ להנהיגם בנדק ובמשפט פן תראה מוכרת להעשות
 לטובת

מכלל יופי

תהרוך , ענין הליכה מלשון דרך : (ו) הנחיל , פועל יוצא לשנים פעוליים :
 (ז) ממנר

אתה תנחיל את העם הזה את הארץ אשר נשבעתי לאבותם לתת להם: (ז) רק חוק ואמץ מאד לשמר לעשות בכל התורה אשר צוה משה עבדי אל-הסור ממנו ימין ושמאול למען תשכיל בכל אשר תלך:

פאלקע דאן לאנד פערטיילן, וועלכס איך איהנן צו געבן, איהרן עלטרן צוגעשווארן. (ז) זייא אויך זארגפעלטיג אונד שטאנדהאפט, דאס דוא גנויא האנדעלוט נאך דער לעהרע, וועלכע דיר משה פארגטראגן. ווייכע ניכט דאפאן רעכטס אדר לינקס, דא מיט דוא גליק האבסט וואהין דוא געהסט. (ח) דיא לעהרע דיוס בוכס

(ח) לא-ימויש ספר התורה הזה

מפך

באור

רש"י

לענות הסברה דבר אשר על ידו תממך רעה לאיש פרטי, השמר לך לשמוע בקול האיש ההוא וחדלת מעשותו, אל ירך לבנך, ועשית הישר והטוב. (ניכט ווייכהערציג זיין, וואפעס דאס אלגמיינע וואהל בטריפט.)

ואמץ. בדרך ארץ כמה שהוא אומר כי אתה תנחיל את הארץ: תנחיל. תשכיל: (ז) רק חוק ואמץ מאד. בתורה כמו שהוא אומר לשמר לעשות בכל התורה: (ח) ספר התורה הזה. מפל מטה תורה היה לפניו: והגות בו. והתכונת בו כל הענין שבתור

הב' שלא יהי לבו כד ממצות אלהיו, יעבור עליו מה. ויהי טעמו כמו רק חוק לבלתי אכל הדם (דברי י"ב כ"ג), (זארגפאלטיג אונד שטאנדהאפט דאס גועץ בעאבאכטן). והג' שלא יהי לבו כמוג, לא יירא מהמון עם אשר סביב שמו עליו. (כהערצט אונד טאפפער זיין). והפירוט הזה שמרתי גם בתרגומי: (ז) ממנו, מהתורה ובמסורה סבירין ממנה. למען תשכיל, הכחת שורש זה ראשונה על השכל והבניה, וכתב רד"ק בשרשים ז"ל: לפי שהאיש המצליח יבואו כל דרכיו בתכונה כאילו נעשה בשכלו ודעתו, אע"פ שמדמכים אכלו זולת דעתו ואכלו, יקרא משכיל, ע"כ. וכן נהפוך הוא, אשר יעשה אדם נהשכיל ודעת, בידו יצליח, כי אז יבין ויבחר את הדרך אשר יבואהו נכון אל חפצו. לא כן בעשותו כאשר תמצא ידו מצליח אשר יאכל לדעת איך יתחיל ואיך יכלה, אז לא יבחר את הדרך הנכון וילך עקלקלת, ואם יגיע אל חפצו אך מקרה הוא. ואמר ה' אל יהושע, חוק ואמץ לעשות ככל התורה, כי בלכתך תנקה אותך ותורק לעשות מעשיך בהשכיל ודעת, כי היא חכמתך ובינתך. וראוי לתרגם (ראמיט דוא פארויכטיג זייעסט), אמנם המפרשים פי' תשכיל תנחיל, ולפיהם תרגומתי: (ח) ספר התורה בו, אין הכוונה לשאת הספר בפה, אלא שלא ימוש מקרוא בספר. ומכאן ילפינו בשנהדרין (דף ג"ט ע"ב) שנברא פה לעמל תורה. ושנה שמוס המ"ם את מקומו מהנשוא. אל הנשוא, ושעורו לא ימוש פיך מספר, ודומה לו ותשם עיני' בפיך (ח"ב ט' ל'). או שעורו לא ימוש תורת הספר מפיך, (וכן מצאנו לא ימוש מפיך מוסב על הדברים אשר שמתו בפיך) (ישעי' כ"ט כ"א), ונהפך כאן הנסמך או הסומך

מכלל יופי

(ז) ממנו, פירושו מספר התורה, ואע"פ שלא זכר הספר הנה זכר התורה ובמסרה סבירין ממנה: למען תשכיל, פירושו תצליח, וכן תי בריל דהצלח. (ח) כי אז תצליח, אמר כן, ואע"פ שאין ההצלחה תלויה ביד האדם, לפ שבשמרו מצות ה', ועל ידו ירפח חבוא לו ההצלחה, כאלו הוא מצליח דרכיו (ט) הלא

א ב 1 2

הזה
רת
ים
יה
יש
יתי
פקה
ן פי
מכנה
רחית
מדבר
לכס
(ד)
דרוס
הגדול
חוק
חוק
כמו
דבר
פרת
קרא
דבית
עד
חלת
יה
בכני
הרי
בתוב
וכית
במה
האיש
קיך
זוכה
הושע
צעות

יהושע א

מפיה והגית בו יומם ולילה
 למען תשמר לעשות ככל-
 הפתוח בו כיראז הצליח את-
 דרכך ואז תשכיל : (ט) הלוא
 צויתיה חוק ואמין אל-תערין
 ואל-תחת כי עמך יהוה אלהיך
 בכל אשר תלך : (י) ויצו
 יהושע את-שטרי העם לאמר :
 (יא) עברו | בקרב המחנה וצוו
 את-העם לאמר הכינו לכם
 צדה כי בעוד | שלשת ימים
 אתם עברים את-הירדן הנה
 לבוא

כוכם ווייכע גיע פאן דיינעם מונרע ,
 גיב דיק פילמעהר דאמיט אב טאג אונד
 זאכט דאס דוא צובפאלגען בעאבאכטוט
 וואס דארין ענטהאלטן איזט , דען נור
 אלסדען ווירד דיר אללס גלינגן , נור
 אלסדען ווירסט דוא גליקליך זיין .
 (ט) זיהע ! איך האבע דיר בפאהלן ,
 זייט בהערצט אונד טאפפער , ניכט
 נידרגשלאגן , ניכט שרעקהאפט , דען
 דער עוויגע דיין גאטט איזט מיט דיר
 וואהין דוא דיק ווענדעסט . (י) יהושע
 בפאהל הירויף דען אמתסלייטן אים
 פאלקע אונד שפראך . (יא) געהט
 אים לאגר אומהער , גביטעט דעם
 פאלקע אונד שפרעכט : פרועהט אייך
 מיט מונדפארראט , דען נאך דרייא
 טאגן ציהט איהר איבר דען ירדן ,
 דאס

רשי

באור

כלב כד"א והגיון לבי לפניך לבן יהנה אימה : (ט)
 הלא צויתך חוק ואמן . במלחמה כמ"ט אל מערוך
 וא מחת והיכן זוכו בימי משה שנאמר וזו את יהושע
 בן נון וגו' : (י) ויצו יהושע . ביום שמו ימי כבי
 אבל משה : (יא) בעוד שלשת ימים . כפוף שלשת
 ימים בעוד שתהיו כאן שלשת ימים ואחר מעברו :
 הכינו לכם צדה . כל דבר הפרך לדרך וכלי זיינס
 למלחמה אמר להם למקן שאם אתם אומר במאכל
 ונמשתה הרי היו מהתפקים כמן שנכליסם עד י"ג
 כביסן

הסומך , וכן פי' רד"ק בפשתי העץ כמו
 בעלי הפשתיס , והביא ראיה מתולעת שני
 שני תולעת . וכן תרגמתי . וטעם לא
 מוש כעסם לא ימים מתוך האהל (שמות
 ג' י"א) , וכבר פירשו רש"י במנחות (כ"ט
 :') : והגית , שורש הגה מפורש לפי
 זכינו , וכאן פירושו עסק או עיון (דאריבד
 אבדענקן) . הצליח , יוצא , ואע"פ
 אין ההגלה ציד אדם , לפי שנשמרו מכות ה'
 כלית את דרכו (רד"ק) . (ט) הלא , מלת הזירוז ,
 ובהה המלה הזאת לחזק , כאדם שמתרה בחברו
 ומוהירו ואומר הלא אמרתי
 השמר לך שלא תתשל בדברי (בן מלך) . צויתך ,
 כנר , והיכן ? הוא שנאמר , חוק
 אמן כי אתה תבוא את העם הזה אל הארץ כו'
 (דברים ל"א ז') ואומר וזו את יהושע
 אמר חוק ואמן כו' (שם כ"ג) . כי עמך ה'
 , כמו ואל משה אמר עלה אל ה' (שמות
 ד' א') , והוא כמו כי עמך אני . (יא) צידה ,
 רז"ל אמרו (קדושין ל"ח) מיום
 שמת

מכלל יופי

(ט) הלא צויתך , מלת זרוז ובא-המלה הזאת לחזק ,
 כאדם שמתרה בחברו ומוהירו
 ואומר הלא אמרתי לך הזהר לך והשמר
 שלא תתשל בדברי וכן הלא שלחתיך
 אמר לגדעון וכן הלא שמעת כתי (רו"ב)
 והדומי' להם , וענינה אם לא : (יא) צדה ,
 ענין

יהושע א

תרגום אשכנזי ג

לְבוֹא לְרֵשֶׁת אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נָתַן לָכֶם לְרֵשֶׁתָּהּ׃
(יב) וְלָרְאוּבֵנִי וְלָגָדִי וְלַחֲצִי
שֵׁבֶט הַמְּנַשֶּׁה אָמַר יְהוֹשֻׁעַ
לְאָמֹר׃ (יג) זָכוֹר אֶת־הַדְּבָר
אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶתְכֶם מִשֶּׁה עֶבֶד־
יְהוָה לְאָמֹר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מְנִיחַ
לָכֶם וְנָתַן לָכֶם אֶת־הָאָרֶץ
הַזֹּאת׃ (יד) נְשִׁיכֶם טַפְּכֶם
וּמִקְנֵיכֶם יֵשְׁבוּ בָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן
לָכֶם מֹשֶׁה בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן וְאַתֶּם
תַּעֲבְרוּ חֲמִשִּׁים לַפְּנֵי אַחֵיכֶם כָּל
גְּבוּרֵי הַחֵיל וְעֲזַרְתֶּם אוֹתָם׃
(טו) עַד אֲשֶׁר־יָנִיחַ יְהוָה
לְאַחֵיכֶם כַּכֶּם וַיִּרְשׁוּ גַם־הֵמָּה

דאס לאַנד אין בוויץ צו נעהמן, וועלכס
דער עוויגע אייער גאַטט אייך צום ערבֿ׃
טהייל איינגיכט. (יב) צודען שטאַממן
ראובן, גר אונד דעם האַלכן שטאַם
מנשה שפראך יהושע וויא פֿאַלגט.
(יג) דענקט אַנדאָס זאָ אייך משה
דער דיהגער דעם עוויגן בפֿאַהלן,
מיט דען וואָרטן: דער עוויגע אייער
גאַטט האָט אייך רוהע גשענקט, אונד
דיועס לאַנד איינגעבן. (יד) אייערע
ווייבר, קינדער אונד פֿיה מעגן אין דעם
לאַנדע בלייבן. וועלכס אייך משה
דיסווייטס דעם ירדנ'ס געגעבן האָט,
איהר אָבר מיסט גוואַפֿענט פֿאַר אייערן
ברידערן דער ציהען; אַללעס וואָס
קריגס דינסט לייסטן קאַן, אונד איהנן
בייאַשטעהן. (טו) ביז דער עוויגע
אויך אייערן ברידערן רוהע שאַפֿט
וויא אייך, אונד אויך זיא אים בויצע
דעם לאַנדס זינד, וועלכס דער עוויגע
אייער

אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
נָתַן
בְּאוֹר
רִשׁוֹ

בניסן וכה"א וישנות המן ממחרת ז"ר: (יד) כל
גבורי החיל. שכם יעברו חלוצים: (טו) מורה
השם
מאכל ומשתה. אמנם יתכן לפרש צידה ממש, כי גם המן לא אכלו בלי הכנה, כ"ש עמנו
ברחמים או דכה במדוכה ועשו עונות (צמד' י"א ח'). בעוד שלשח ימים, מלאנו שיבנו
המרגלי' ג' ימים בהר עד שבו הרודפי', ואחרי השיב' דבר ליהושע כאמר: וישכם יהושע בבוקר,
הרי יום רביעי, ואחר זה כתוב: ויסעו מהשטים ויבואו עד הירדן וילכו שם ערס יעברו
(להלן ג' ב'), ולמחרתו עברו את הירדן, הרי ביום חמישי עברו, ואמר בעוד שלשת ימים?
לא וודאי הטווי הזה אחר שליחת המרגלי' הי' וכן דעת הרלב"ג ואברבנאל, וכן כשמע מדברי
רש"י שכתב תוך אבל משה שלחם ג"ש. ומקנה ג' ימים שזכר (להלן שכ) הוא מיום שנה הכיבו
לכם צידה. (יג) זכור, מקור במקו' כווי. (טו) אוחה אשר נתן, דומה לו ותראהו
את

מ כ ל ל י ו פ י
ענין הספוק במזון: בעוד שלשת ימים, כהרגומו בסוף הלחא יומין: (יג) זכור
מקור: (יד) נשיכם טפכם, חסרו וי' השמוש, כמו שמש ירח (חבקו' ג'): חמושים
כמו

תרגום אשכנזי

יהושע א ב

אייער גאטט איהנן איינגיכט ; דאן קענט איהר אין אייער ערבלאנד צוריק קעהרן אונד דאס בויען וואס אייד משה , דער דינער דעס עויגן , איינ גגעבן , דיסזייטס דעם ירדנ'ס געגען זאנענאוויפגאנג . (טז) זיין אנט ווארטעטן דעם יהושע אונד שפראכן : אללעס וואס דו אונס בפיהלסט וואללען וויר טהון , ווא דו אונס היינט שיקסט ווערדן וויר געהן . (יז) פעליג זא וויא וויר משה גהארקט , ווערדן וויר אויך דיר גהארקן , נור זיין דער עויגע דיין גאט אויך זא מיט דיר , וויא ער מיט משה וואר . (יח) ווער זיך דינים בפעהלע ווידרועצט , אונד דיין ווארטן אים מינדעסטן אויפ טראגע , ניכט גהארקט , זאלל דעם טאדס זיין , זיין נור בהערצט אונד טאפער .

נתן להם ושבתם לארץ ירשתכם וירשם אותה אשר נתן לכם משה עבד יהוה בעבר הירדן מזרח השמש : (טז) ויענו את יהושע לאמר כל אשר צויתנו נעשה ואל כל אשר השלחנו גלד : (יז) בכל אשר שמענו לא משה בן נשמע אליה רק יהוה יהוה אלהי עמך כאשר היה עם משה : (יח) כל איש אשר ימרה אחריה ולא ישמע את דבריך לכל אשר הצונו יומת רק חזק ואמץ :

ב (א) יהושע דער זאהן נון'ס שיקטע פאן שטים צווייא מענר דיימליך אלס קונדשאפטראב , מיט פאלגנרם אויפטראגע : געהט היין , בועהט דאן לאנד

ב (א) וישלח יהושע בן נון מן השטים שנים אנשים מרגלים חרש לאמר לכו ראו את

באור

רש"י

את פילד (שמו' ב' ו') . (יח) את פיר , יאמר פה על הדיבור והמאמר (בן מלך) . רק חזק , יכול אפילו לדבר עבירה , ת"ל רק . כן דרשו חז"ל (סנהדרין מ"ט א') . ולפי פשוטו אמרו אל תדאג לנו , נאנו נשמע לכל אשר תצוה , אך עשה גם אתה מה שניכילתך . ב (א) חרש , ת"י צרו , כלומ' צסטר . ולשון רד"ק : לא רצה שידעו כל ישראל בשלחו

השמש . עבר מרחמי של ירדן : (יח) ימרה . יקנט את דברך . ב (א) וישלח יהושע וכו' . על פדמי אני ז"ל שבמקד ימי אבל משה שלחם סברי למוק ג' ימים שמתו ימי אבל משה עברו את הירדן שמשם אנו למדי' שמת משה ב' אדר בשנת מוכס ל"ג למסר' מיום שעלו מן הירדן בעשור למדש הראשון וע"כ משבתלחו המרגלים לת עברו את הירדן עד יום הפקדו שאמר וישבו שם שלשת ימים עד שבו הרגלים בו כלילם ויעבדו ויבאו אל יהושע בן נון

מכילת

י"פ

כמו חלוצים : (יח) את פוד , יאמר פה על הרבור והמאמר : ב (א) חרש , שם כלומר הזהירם שילכו בשתיקה כחרשים שלא ירגישו להם , כמו יתחרשו כל הלילה : (שופטים ע"ז) : זונה , תאר ופרושו מוכרת